

25.11.2009

Za zagotovitev prehranske varnosti v revnih državah je potrebna podpora malim kmetom in voda, ne pa gensko spremenjene rastline

Prejšnji teden je bil posvečen globalni prehranski varnosti. O njej so razpravljali na Vrhu Združenih narodov in na vzporednem forumu civilne družbe in malih kmetov v Rimu, vrstili so se dogodki po vsem svetu – med njimi je bila tudi okrogla miza v organizaciji Zavoda Ekvilib v Ljubljani.

Na njej je Aleš Kuhar (BF) predstavil aktualna globalna gibanja na trgu hrane in vzroke zanje, Maja Bučar (FDV) pa vključevanje prehranske varnosti v politike razvojnega sodelovanja. Lučka Kajfež Bogataj (BF) je opisala pričakovane posledice podnebnih sprememb za prehransko varnost globalno in v Sloveniji. Anamarija Slabe (ITR) je predstavila rezultate raziskav in konkretne projekte in prakse, ki dokazujejo, da ekološko kmetijstvo za Afriko in zlasti za njene male kmete pomeni povečanje pridelkov in prehranske varnosti.

Na vrhu o prehranski varnosti ZN v Rimu je kardinal Napier, nadškof v Durbanu, povedal: "Imam občutek, da se ta organizacija ne zaveda dobro, kje tičijo resnični problemi prehrane v Afriki. Afričani ne potrebujejo GSO (gensko spremenjenih organizmov), ampak vodo. Imamo svoje rastline, ki odlično rastejo brez genskih manipulacij, dokler imajo na voljo dovolj vode. Pomagajte nam zgraditi vodnjake, jezove in akvadukte..."

Ob rimskem vrhu o prehranski varnosti je agencija za razvoj Progressio predstavila novo poročilo "Rodovitna zemlja", v katerem opozarja, da bodo v prihodnjih prehranskih krizah stradali milijoni ljudi v revnih državah, če pol milijarde malih kmetij po svetu in revni ljudje, ki jih obdelujejo, ne bodo dobili nujne finančne podore s strani razvitih držav. Poročajo tudi o dramatičnem zmanjšanju pomoči za kmetijstvo, ki je padla za 83% v zadnjih 30 letih, medtem ko so vlade in drugi darovalci dajali prednost intenzivnim in obsežnim projektom, ki naj bi odgovorili na sodobne izzive pridelave hrane. Na male kmet so v tem procesu pozabili. Poročilo navaja mnoge grožnje in izzive, s katerimi se soočajo mali kmetje:

Petra Kjell s Progressia je povzela: "Prispevek malih kmetov k svetovni prehrani je ogromen. Kljub temu so bili desetletja deležni nerazumno premajhne podpore. Če jim vlade ne bodo priznale potrebne veljave sedaj, bodo prihodnje prehranske krize veliko hujše, z zelo slabimi posledicami za milijone ljudi. Ukrepati moramo sedaj, da malim kmetom zagotovimo podporo, ki jo nujno potrebujejo."

Njene zaključke so potrdili tudi številni predstavniki malih kmetov z vsega sveta, ki so se zbrali na vzporednem forumu v času zasedanja vrha v Rimu. "Zavračamo Monsanto in nove tehnologije kmetijsko-živilskih multinacionalk. S svojim palmovim oljem preskrbujejo avtomobile, ne pa ljudi," je povedal Henry Saragih, glavni koordinator La Via Campesina, mednarodnega združenja malih kmetov. "Približno 80% lačnih ljudi po svetu živi na podeželju. Toda politika FAO (organizacije ZN za hrano in kmetijstvo) podpira multinacionalke, ki monopolizirajo zemljišča malih kmetov v Aziji, Afriki in Latinski Ameriki."

Prehranske korporacije so usmerjene v "masovno pridelavo za izvoz, kar sistematično škoduje lokalni pridelavi", je opozoril Vellve, raziskovalec s Filipinov.

Na te in druge resnične vzroke prehranske krize je opozarjalo prek 400 delegatov iz približno 70 držav, ki so se udeležili vzporednega foruma "Prehranska suverenost ljudi – zdaj!". Vendar jih je – kot običajno – znova slišalo premalo predstavnikov držav na Vrhu, zato so sklepi vrha razočarali. Ne glede na to pa nekatere evropske države že napovedujejo spremembe v svojih podporah za kmetijstvo, ki naj bi šle v podporo malim kmetom, najbolj napredne pa so takšne pilotne projekte (kot npr. lokalna ekološka pridelava za samopreskrbo in lokalni trg) že začele podpirati, z že vidnimi pozitivnimi rezultati.

Daljše poročilo in viri nadaljnjih informacij v prilogi.

INŠTITUT ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Pisarna: Trubarjeva 50 (Okoljski center), tel. (01) 4397 460; GSM 041 725 991, faks (01) 4397 105; info@itr.si; www.itr.si

1) VEČ o poročilu Agencije za razvoj Progressio:

Progressio v poročilu "Rodovitna zemlja" ugotavlja, da so vlade več desetletij zanemarjale male kmetovalce, ki prehranjujejo 2 milijardi ljudi po vsem svetu – torej tretjino človeštva, kar je revne kmetijske skupnosti pripeljalo skoraj do zloma; zdaj je potrebno nujno ukrepanje. Poročilo ugotavlja tudi, da je lanskoletna prehranska kriza:

- povečala število podhranjenih ljudi za 44 milijonov;
- v revščino pripeljala dodatnih 110 milijonov ljudi;
- povečala ceno nekaterih kmetijskih pridelkov za 200 odstotkov.

Poročilo navaja: "Naš svetovni prehranski sistem je v krizi. Število lačnih ljudi na planetu stalno narašča in je prvič v zgodovini presešlo 1 milijardo. Vlade, ki se srečujejo v Rimu, se morajo soočiti z dejstvi in sprejeti ukrepe, ki bodo do leta 2050 zagotovili prehransko varnost za dodatno milijardo ljudi, ki bodo naseljevali naš skupni planet.

"Rodovitna zemlja" poroča tudi o dramatičnem zmanjšanju pomoči za kmetijstvo, ki je padla za 83% v zadnjih 30 letih, medtem ko so vlade in drugi darovalci dajali prednost intenzivnim in obsežnim projektom, ki naj bi odgovorili na sodobne izzive pridelave hrane. Na male kmet so v tem procesu pozabili. Poročilo navaja mnoge grožnje in izzive, s katerimi se soočajo mali kmetje:

- zaradi podnebnih sprememb bo 40 odstotkov dežel v podsaharski Afriki soočenih s tveganjem, da se bodo pridelki in izkoristek pašnikov občutno zmanjšali;
- 2,6 milijarde ljudi je že prizadetih zaradi visoke stopnje degradacije zemljišč;
- 80% kmetov v Afriki in 40% v Latinski Ameriki in Aziji je še vedno odvisnih od lastnega dela in ročnih orodij. Mnogi nimajo dostopa do tehničnega znanja, ki bi jim lahko pomagalo povečati pridelavo.

Petra Kjell, sodelavka za okoljsko politiko pri Progressio, je povedala: "Organizacija za prehrano in kmetijstvo pri ZN priporoča vladam, da naj za pomoč za kmetijstvo porabijo 44 milijard dolarjev na leto. Če bi znaten delež teh investicij namenili pomoči malim kmetom po celem svetu, bi s tem naredili pomemben korak k ublažitvi učinkov prihodnjih prehranskih kriz. Svetovni voditelji, ki se srečujejo v Rimu, so že nakazali, da so mali kmetje in v deželah v razvoju pomemben del rešitve problema svetovne lakote. Sedaj morajo storiti korak naprej in tej zapostavljeni skupnosti nameniti konkretno finančno pomoč."

Novo poročilo, za katero so potrebne informacije pridobili tudi z delom z malimi kmeti v državah, kot sta Malavi in Ekvador, navaja, da so mali kmetje več stoletij zagotavljali blažitev posledic zunanjih šokov za prehransko varnost in revnim skupnostim nudili lokalno hrano po lokalnih cenah. S pridelavo v skladu z okoljem – "agroekološko" – so kmetje tudi zmožni, da bolje zavarujejo svoja zemljišča in pridelke pred nepredvidljivimi vremenskimi pojavi, povezanimi s podnebnimi spremembami, še navaja poročilo. Vlade in oblikovalce politik poziva k nujnim ukrepom za zagotovitev, da se bodo te prakse lahko nadaljevale: z večjimi investicijami in podporo malim kmetom prek sistemov mednarodne pomoči in državnih proračunov ter z večjim upoštevanjem malih kmetov v nacionalnih in svetovnih procesih odločanja, ki vplivajo na to, kako le-ti živijo in delajo.

Petra Kjell zaključuje: "Prispevek malih kmetov k svetovni prehrani je ogromen. Kljub temu so bili desetletja deležni nerazumno premajhne podpore. Če jim vlade sedaj ne bodo priznale potrebne veljave, bodo prihodnje prehranske krize veliko hujše, z zelo slabimi posledicami za milijone ljudi. Ukrepati moramo sedaj, da malim kmetom zagotovimo podporo, ki jo nujno potrebujejo."

Celotno poročilo je (v angleščini) dostopno na naslovu:

www.progressio.org.uk/files/98468/FileName/Fertile_Ground_16nov2009.pdf

2. VEČ o vzporednem forumu "Prehranska suverenost ljudi – zdaj!" v času Vrha o prehranski varnosti v Rimu (v angleščini):

(GENET News)

AGRI-BUSINESS SLAMMED: Italy

Multinational food companies have come under fire for buying up farmland in developing countries by activists holding a forum in parallel to the UN Hunger Summit.

"It's our land, let's fight for it," a group of African and South American activists wielding shovels and rakes shouted across from the headquarters of the UN Food and Agriculture Organisation, host to the three-day summit on food security.

"We reject (US agri-chemical giant) Monsanto and the new technologies of the multinationals," said Henry Saragih, general coordinator of La Via Campesina, an international advocacy group for small farmers.

"With their palm oil, they feed cars, not people," he said. "Around 80 per cent of the people who are hungry in the world live in rural areas. But the FAO's policy supports multinationals, who monopolise the land of small farmers in Asia, Africa and Latin America."

Saragih is among more than 400 delegates from around 70 countries attending the "People's Food Sovereignty Now" forum held parallel to the UN Hunger Summit.

Renee Velve, a researcher for the agricultural rights group GRAIN, said the summit had broached the issue of "land grabs" without proposing viable solutions.

"The heads of state say they want to find a solution that benefits both the small farmers and the multinationals, but it's illusory," she said.

Food corporations are geared to "mass production for export, (which) systematically hurts local production," said Velve, a researcher on the issue in the Philippines.

Lalji Desai Rabari, a herder in western India, stressed the effectiveness of expertise passed down through the generations. "This local knowledge gives us good yields, without GMOs (genetically modified organisms)," he said.

Also attending the forum is an umbrella group representing indigenous peoples, wishing "to sound the alarm on the dire effects suffered by their communities from the food crisis".

The FAO summit, which runs through Wednesday, has already produced a final declaration roundly criticised by small farmers as well as aid, humanitarian and environmental groups.

"The heads of state and international organisations show no willingness to challenge the existing agro-industrial model," said Andrea Ferrante, president of the Italian organic agriculture association.

"As a result, they promote the actions of multinationals who are chasing small farmers from their land," he said.

La Via Campesina earlier blasted the "arrogance" of food corporations for "pretending to provide solutions for the food crisis".

It said in a statement: "Many transnational companies ... have played a major role in increasing hunger in the world by taking control over the food system and the productive resources such as land and water, excluding family farmers from food production."

Saragih singled out the Swiss food giant Nestle, which he said "directly contributes to the impoverishment of (Indonesian) farmers and malnutrition, particularly among babies, through their control of production and pricing in the dairy sector".

The anti-poverty group ActionAid criticised the lack of financial specifics in the Hunger Summit declaration, saying in a statement: "There is still no clarification on the financial framework for a global partnership."

It added: "G8 leaders ... have still failed to specify how and when the money will be channelled and how the UN will be supported to fulfil its mandate to fight hunger."

CIDSE, an umbrella grouping of Catholic charities, said for its part that the summit "failed to produce a concrete agenda for moving away from business as usual, even as the number of hungry in the world continues to rise".